

Bussum in beweging

Beleidsnota sport 2008-2011

Afdeling Samenlevingszaken, september 2008

"Ik hoor maar steeds dat ik de lijnen moet uitzetten in het veld. Maar volgens mij staan er allang lijnen." (Paul Bosveld, voetballer)

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding	3
1 Ontwikkelingen en trends in sport en bewegen	4
1.1 Landelijke trends	4
1.2 Sport in Nederland	5
1.3 Sport in Bussum (1975-2007)	6
1.3.1 Sportaccommodaties	6
1.3.2 Sportstimulering	7
2 Visie op sport	8
2.1 Reikwijdte gemeentelijk sportbeleid	8
2.2 Sportstimulering	8
2.3 Sportaccommodatiebeleid	11
3 Doelstellingen sportbeleid 2008-2011	12
3.1 Sportstimulering	12
3.1.1 sportstimulering algemeen	12
3.1.2 jeugd	14
3.1.3 ouderen	16
3.1.4 allochtonen	17
3.1.5 gehandicapten	18
3.1.6 minima	19
3.2 Sportaccommodatiebeleid	20
Bijlage 1	23
Bijlage 2	25
Overzicht sportverenigingen	
Uitvoeringsprogramma sport 2008-2011	

*“Van een schouderklopje is nog nooit iemand geblesseerd geraakt.”
(Leo Beenhakker, voetbaltrainer)*

Inleiding

Bij de vaststelling van het meerjarenbeleidsplan sport in 2004 is afgesproken dat vier jaar later een nieuw meerjarig beleidsplan zou worden opgesteld. Waar in 2004 de focus lag op vastlegging van het beleid na de bezuinigingsoperatie “Buigen Om Bussum” ligt in 2008 meer nadruk op de ontwikkeling van een kaderstellende visie op sport.

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de landelijke en lokale trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op het Bussumse sportbeleid. Ook wordt ingegaan op het rijksbeleid op gebied van sport. Tenslotte wordt een beschrijving gegeven van het Bussumse sportbeleid tot nu toe.

Hoofdstuk 2 beschrijft de visie van de gemeente Bussum op sport vanuit twee hoofdpijlers;

- sportstimulering in het algemeen en voor specifieke doelgroepen
- sportaccommodatiebeleid

Op basis van de visie zijn voor de komende jaren doelstellingen bepaald. Deze staan beschreven in hoofdstuk 3. Deze doelstellingen zijn uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma sport 2008-2011. In het uitvoeringsprogramma is per doelstelling aangegeven hoe we deze willen bereiken, wordt ingegaan op kosten en dekking van de realisatie en is een tijdsplanning uitgewerkt.

Het uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door het college en is als bijlage 1 bijgevoegd. Tot aan het moment van vaststelling is dit een intern document waaraan door derden geen rechten kunnen worden ontleend.

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de georganiseerde sport in Bussum en een aantal lokale kengetallen. Dit overzicht is gebaseerd op een onderzoek dat door de afdeling Samenlevingszaken in 2008 bij de lokale verenigingen is uitgevoerd.

Bij de visieontwikkeling is aansluiting gezocht bij reeds bestaande lokale visies en doelstellingen, zoals het college- en raadsprogramma 2008-2011, de nota lokaal jeugdbeleid, de Nota gezondheidszorg en het Wmo beleidsplan 2008-2011 en bij het rijksbeleid zoals dat staat beschreven in hoofdstuk 1.

In verschillende fases van de totstandkoming van deze nota zijn de Bussumse sportverenigingen betrokken. Voorafgaand aan de opzet van deze nota is in september 2007 met alle Bussumse verenigingen een gesprek gevoerd waarin wensen en aandachtspunten zijn geïnventariseerd. Ook bij het opstellen van de nota is in verschillende fases aan de sportverenigingen de mogelijkheid geboden hierop te reageren. Ook door Versa, als uitvoerder van de breedtesport en vanuit hun expertise in jeugd- en jongerenwerk is op de eerste conceptnota gereageerd.



Met betrekking tot het doelgroepenbeleid zijn de adviesorganen voor verschillende doelgroepen betrokken, te weten de Jongerenadviesraad Jar, het Beraad Naarden-Bussum en de Cliëntenraad Sociale Zaken. Daarnaast is de informatie uit de Wijkmonitor 2006 en 2007 in de nota meegenomen. Ook de commissie Welzijn heeft in haar vergadering van mei 2008 richting gegeven aan de sportnota en naderhand vanuit de fracties input kunnen leveren. Alle bijdragen vanuit de verschillende invalshoeken zijn zoveel mogelijk in de doelstellingen verwerkt en in alle gevallen in de knelpuntenanalyse benoemd.

Het uitvoeringsprogramma bij deze nota kan gerealiseerd worden door een interne herschikking van de formatie sport naar 0,8 Fte en binnen de budgetten zoals vastgelegd in het huidige budgettair kader, de Perspectiefnota 2008 en begroting 2009.

*"De bal weet toch niet hoe oud je bent."
(Martina Navratilova, tennisveterane)*

1. Landelijke ontwikkelingen en trends

1.1. Landelijke trends¹:

Trend 1: Nederland vergrijst en verkleurt

De Nederlandse bevolking blijft groeien tot dat rond 2035 het maximum aantal inwoners van 18 miljoen wordt bereikt. Het aantal 40-plussers stijgt en ook het aantal etnische minderheden blijft toenemen. Dit is van belang voor de sport omdat de sportdeelname onder ouderen en allochtonen lager ligt dan onder jongeren en autochtonen. De behoefte van de allochtoon is daarbij anders dan die van de autochtoon, zowel in de keuze voor het type sport als in de behoefte deel uit te maken en actief te participeren in een vereniging. De verwachting is dat de groep jongeren tot 20 jaar en de groep 55-plussers in de komende jaren meer zullen gaan sporten.

Trend 2: Individualisering

De individualisering van de samenleving heeft 2 effecten:

- a. De individualisering leidt tot een stijgende vraag naar maatwerk; dit geldt zowel het productenaanbod als het werkaanbod (m.n. het vrijwilligerswerk). De intensivering van de samenleving maakt daarbij de vraag naar een "totaal op maat" productenpakket waarin voeding, bewegen en 'wellness' zijn opgenomen groter. In een groeiende sportmarkt daalt daardoor het aandeel van de georganiseerde sport.
- b. De individualisering vergroot daarnaast het gevaar van eenzaamheid en sociaal isolement. Men mist de collectieve beleving en gaat hiernaar op zoek. De sport heeft de mogelijkheid om aan deze behoefte tegemoet te komen, waarbij wel aan de maatwerk-voorwaarde moet worden voldaan. De sport heeft een sociale functie en kan deze verder uitbouwen om de eigen positie te versterken.

Trend 3 Verruwing van de samenleving

De beleving van het waarden- en normenpatroon verandert, de maatschappij verruwt. Dit uit zich in de sportbeoefening in meer agressie en sportverruwing maar sport kan via de sociale context van de vereniging en de toepassing van de spelregels bijdragen aan de overdracht van waarden en normen.

Trend 4 Een integrale benadering

De politiek - landelijk en lokaal - is zich er steeds meer van bewust dat sport een beleidsdossier is met meerdere raakvlakken dat om een integrale benadering vraagt. De sport moet nadrukkelijk zelf een rol spelen in de invulling hiervan. De bestuurlijke complexiteit in de sport en de toenemende regeldruk vanuit de overheid is hierbij een bedreiging. Vereenvoudiging is gewenst.

Trend 5 Meervoudig ruimtegebruik

De absolute ruimte is de komende decennia niet eens zozeer het probleem, wel de feitelijk ter beschikking staande woon-, leef-, werk- en beweegruimte per individu. Nieuwe benaderingen voor meervoudig ruimtegebruik (combinaties van werk, wonen en recreëren) worden belangrijker. Ook op lokaal niveau moet de sport (samen met de recreatieve sector) hierop anticiperen.

Zichtbaar is de verschuiving van de behoefte van sporten in/op sportspecifieke accommodaties naar het sporten in/op niet specifieke voorzieningen. De behoefte aan specifieke sportaccommodaties neemt af; de behoefte aan multifunctionele accommodaties in de wijk stijgt. Per sporttak zijn er wel verschillen.

Trend 6 Technologische ontwikkelingen

De vrijetijdssector waaronder sport valt, ontwikkelt zich steeds sterker tot de sector waar veel technologische innovaties ontstaan of worden uitgetoetst. Materiaaltechnologische ontwikkelingen binnen de topsport hebben een spin-off richting de (breedte)sport. Een voorbeeld is de ontwikkeling

¹ Samenvatting notitie 'Relevante trends en ontwikkelingen' 2004, NOC*NSF

van kunstgras en de ontwikkeling van digitale kennisbanken over sporter, sporttak en sector ten behoeve van maatwerkaanbod voor sporters.

Trend 7 Verschuivingen in sportdeelname

Uit landelijk onderzoek naar sportdeelname² door de jaren heen zijn verder de volgende conclusies te trekken:

- sportdeelname door vrouwen is de laatste jaren gestegen en inmiddels ongeveer gelijk aan de deelname door mannen
- sportdeelname daalt naarmate de leeftijd stijgt
- sportdeelname stijgt naarmate het opleidingsniveau stijgt
- de sportdeelname door allochtonen blijft sterk achter bij autochtonen

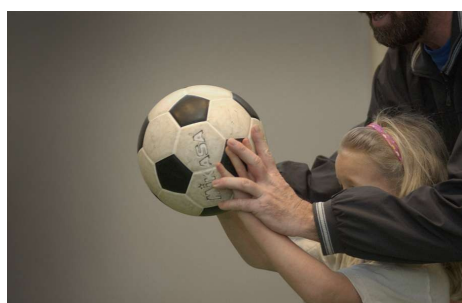
1.2 Sport in Nederland

Sport en beweging zijn in het belang van een gezonde samenleving waaraan mensen zo lang mogelijk actief blijven meedoen; zo luidt het uitgangspunt van het kabinet.

In de *Nota Tijd voor sport* (sept 2005) beschrijft het kabinet aan de hand van de overkoepelende thema's meedoen, bewegen en presteren de hoofdlijnen van het sportbeleid in de periode 2006-2010:

- Het thema meedoen is met name gericht op integratie allochtone jongeren via het sportveld en de modernisering van het sportaanbod.
- Het thema bewegen richt zich op een gezonde leefstijl en het terugdringen van chronische klachten³ door sport. Dit thema is uitgewerkt in het *Nationaal actieplan Sport en bewegen* (2005), het *convenant voor overgewicht* (2005) en de *preventienota* (2005).
- Het thema presteren zet in op landelijke ondersteuning van de topsport en topsporters met als doel Nederland in de internationale top tien te krijgen.

In het *uitvoeringsprogramma Samen voor Sport* (2006) en de beleidsbrief *De kracht van sport* (2007) staat hoe de plannen uit de kadernota concreet worden ingevuld.



Doelstelling van de beleidsbrief *De kracht van sport* is dat tien procent van de sportverenigingen zich over vier jaar niet alleen moet richten op de eigen leden, maar ook op het onderwijs, de naschoolse opvang, de wijk en/of de kwetsbare doelgroepen. Het kabinet wil dit onder andere bereiken door de inzet van combinatiefuncties. Dit zijn functies waarbij de professionals in hun functie de grenzen van één organisatie overschrijden en werkzaam zijn in twee of drie sectoren (sport, cultuur en onderwijs).

Gemeenten spelen hierbij een belangrijke rol. Op 10 december 2007 is een overeenkomst gesloten tussen de VNG, het kabinet en de vertegenwoordigers van de onderwijs-, sport en cultuursector gericht op de invulling van de combinatiefuncties.⁴

Het kabinet heeft laten weten in 2008 met een regeling te komen in het kader van de *armoedebestrijding* met de bedoeling dat kinderen uit de lage inkomensklasse kunnen deelnemen aan sport, cultuur en andere activiteiten. Landelijk wordt hiervoor € 80 miljoen aan de gemeenten beschikbaar gesteld in 2008 en 2009.⁵

Relevante acties vanuit het *Nationaal actieplan Sport en bewegen* zijn bijvoorbeeld;

- Bevordering lichamelijke activiteit bij oudere mensen en mensen zonder werk door een community-aanpak op buurt- of wijkniveau.⁶
- Alliantie School en Sport samen sterker; scholen moeten er samen met sportverenigingen voor zorgen dat kinderen en jongeren meer gaan bewegen, binnen en buiten de schooluren.

² TNO: Trendrapport bewegen en gezondheid 2004-2005; SCP: Trendbewegingsonderzoek (2005)

³ Onvoldoende lichaamsbeweging is een risicofactor voor onder andere overgewicht, hart- en vaatziekten, diabetes en depressiviteit

⁴ De overeenkomst 'Bestuurlijke afspraken Impuls brede scholen, sport en cultuur'

⁵ Brief Aboutaleb aan parlement, 10 dec 2007

⁶ Bijvoorbeeld aanleg van pannaveldjes in wijken waar daaraan behoefte is.

1.3 Sport in Bussum (1975-2007)

1.3.1 Sportaccommodaties

Het lokale sportbeleid in de afgelopen decennia was met name gericht op rechtmatigheid en financiële borging. Basis voor subsidieverstrekking was de Nota "Het gemeentelijk subsidiebeleid" uit 1975, waarin objectieve criteria werden gegeven voor de bijdrageverstrekking aan sportverenigingen.

De tot dat moment bestaande indirecte subsidiëring van sportverenigingen en ook van alle andere instellingen werd afgeschaft. Sportverenigingen kregen met ingang van 1976 een bijdrage berekend naar een vast percentage in de accommodatiekosten, een vast bedrag per lid en een vast bedrag per jeugdlid.

Om de administratieve rompslomp te beperken werden in 1990 in het jaarlijks op te stellen Welzijnsplan de bijdragen aan sportverenigingen gefixeerd. Werkelijke accommodatiekosten, werkelijke huurbetalingen, dalingen of stijgingen van ledentallen waren vanaf dat moment niet meer van invloed op de hoogte van de gemeentelijke bijdrage.

In 1994 besloot Bussum tot de bezuinigingsoperatie 'Buigen om Bussum', hetgeen leidde tot het verzetten van de financiële bakens. De sport leverde ongeveer 500.000 euro structureel in. Bestaande kapitaallasten van accommodaties bleven voor rekening van de gemeente. Beheer en exploitatie van de buitensportaccommodaties werden daarmee in handen gelegd van de gebruikers.

Het beheer en exploitatie van de binnensportaccommodaties (6 gymnastieklokalen) werden vrijwel gelijktijdig overgedragen aan Sportfondsenbad Bussum (5 zalen) en Versa (1 zaal aan de Dr. Schaepmanlaan). Met hen zijn afspraken gemaakt inzake het onderhoud van de zalen. Deze instellingen kunnen daaraan door de gebruikers worden gehouden. De gemeentelijke betrokkenheid bij verhuur en onderhoud van sportaccommodaties werd daarmee tot het absolute minimum beperkt.

Door deze grote bezuinigingsronde en de daarmee samenhangende afbouw van sportsubsidies kwam de sport onder financiële druk te staan. Er ontstond een lappendeken van ad-hoc besluiten om sportverenigingen op onderdelen te ondersteunen en een onevenwichtige subsidiesystematiek. In 2004 werd daarom het Meerjarenbeleidsplan sport opgesteld om aan deze situatie een eind te maken en voor langere tijd de verantwoordelijkheden van de gemeente en de sportclubs vast te leggen. De nota gaf criteria voor de verdeling van kosten en verantwoordelijkheden m.b.t. de accommodaties voor binnen- en buitensport. In belang van de rechtszekerheid en continuïteit werden deze afspraken destijds voor een periode van veertig jaar vastgelegd. Een aantal kleine sportstimuleringsubsidies bleven opgenomen in het Jaarplan Welzijn. Op de ongeorganiseerde sportbeoefening werd in de nota uit 2004 nog niet ingegaan.



1.3.2 Sportstimulering

De sportstimulering kreeg in 2003 een extra impuls door de rijksstimuleringsregeling Breedtesportimpuls. Deze regeling had drie doelstellingen:

1. de georganiseerde sportwereld bij de uitoefening van haar – in belang toenemende – nevenfuncties te ondersteunen,
2. de gemeenten, sportbonden en provincies aan te zetten tot een actiever sportbeleid voor specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld met speciale sportprogramma's voor ouderen en gehandicapten, of met het aanbieden van sport in achterstandswijken,
3. de inzet van sport stimuleren bij het oplossen van sociale en maatschappelijke problemen. Te denken valt hierbij aan een sportaanbod voor hangjongeren of het bevorderen van integratie van allochtonen via sport.

De gemeente Bussum heeft samen met Muiden en Naarden een 14-tal projecten uitgevoerd vanuit deze rijksregeling. In januari 2008 is de evaluatie Breedtesport behandeld in de commissie Welzijn.

Op basis van deze evaluatie is besloten vooralsnog een drietal projecten (kickboksen, zwemmen voor allochtone vrouwen en ouderensportstimulering) te continueren. Verder zal een nadere invulling gegeven worden aan sport binnen het Brede School verband en aan het stimuleren van de jeugd met bijvoorbeeld gebruikmaking van de zogeheten jeugdsportpas. Omdat het percentage sportende jeugd in Bussum hoog is en gelet op dat eerdere pogingen om de pas in te voeren niet succesvol waren (hoge graad van deelname, geen belangstelling van geliefde sporten en scholen) zal onderzoek nodig zijn om een succesvolle herintroductie te garanderen, van de sportpas of alternatieven hiervoor.

Hoewel er geen rijksmiddelen meer beschikbaar zijn, is de breedtesport wel opgenomen in het Wmo beleidsplan 2008-2011 en is vanuit de Wmo € 45.000,- vrijgemaakt voor sportstimulering. Deze pijler van het sportbeleid wordt in deze nota verder uitgewerkt.



*"De punten moeten dáár op de i gezet worden, waar ze horen."
(Johan Crujff, voetbalorakel)*

2. Visie op sport

2.1 Reikwijdte gemeentelijk sportbeleid

Het algemeen wettelijk kader voor het gemeentelijke sportbeleid is de Welzijnswet. Er geldt geen specifieke wetgeving voor de sport. Dit geeft gemeenten de vrijheid een eigen sportbeleid in te vullen. In de nota "Wat sport beweegt" (ministerie van VWS, 1996) heeft het ministerie neergelegd hoe zij de rol van de overheid ziet, en de rolverdeling tussen rijk, provincie en gemeente;

- het Rijk heeft een stimulerende rol (bv. Breedte Sport Impuls)
- de provincie heeft een ondersteunende rol (bv. financiering accommodaties met een regiofunctie)
- de gemeente heeft een faciliterende rol: het creëren en in stand houden van sportaccommodaties en het ondersteunen van sportverenigingen.

Naast de hierboven beschreven rol heeft de gemeente een rol als regisseur vanuit haar verantwoordelijkheid voor een optimale ruimtelijke inrichting van het gemeentelijk grondgebied en vanuit gelieerde beleidsterreinen zoals jeugdbeleid, gezondheidsbeleid en Wmo.

Bij de invulling van haar faciliterende rol is de gemeente verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van maatschappelijke voorzieningen en zijn de inwoners, sportverenigingen en commerciële sportbedrijven verantwoordelijk voor de invulling. Het is de primaire keuze van de sportclub op welk niveau zij de sport wil bedrijven, amateurvereniging of topsport, wel of geen professionele trainer, etc. In 2004 heeft de raad er voor gekozen om geen topsportbeleid te voeren.

Vanuit de hierboven beschreven context bevat het Bussumse sportbeleid twee hoofdpijlers;

1. Sportstimulering
2. Accommodatiebeleid

2.2 Sportstimulering

De gemeente faciliteert algemene voorzieningen voor alle inwoners want iedereen moet aan de samenleving kunnen meedoen. Wanneer nodig kan extra inspanning door de gemeente bijdragen aan de aansluiting met de samenleving van bepaalde doelgroepen die daar op eigen kracht moeite mee hebben.⁷

De gemeente wil sportbeoefening door haar inwoners stimuleren, omdat sport bijdraagt aan gezondheid, sociale ontwikkeling en activering. Investeren in sportvoorzieningen betekent investeren in gezondheid en in sociale contacten.⁸

Bewegingsstimulering levert een bijdrage aan een groot aantal speerpunten uit de nota Lokaal gezondheidsbeleid 2007-2010, zoals bewegingsstimulering en eenzaamheidspreventie voor ouderen, het tegengaan van het toenemend overgewicht bij jongeren en de bewegingsarmoede onder allochtonen.

Sportstimulering betekent dus enerzijds het stimuleren van inwoners in het algemeen en anderzijds extra inzet op bepaalde doelgroepen. Omdat deze doelgroepen extra ondersteuning behoeven om te kunnen sporten, ofwel omdat er een preventief effect te behalen valt, ofwel omdat een doelgroep een bewegingsachterstand kent. Van de overige inwoners kan worden aangenomen dat het algemene sportaanbod zoals dit door de gemeente wordt gefaciliteerd voldoende mogelijkheden biedt om in hun behoefte te voorzien.

⁷ Collegeprogramma 2006-2010

⁸ Raadsprogramma 2006-2010

De sportstimulering van de specifieke doelgroepen moet in samenhang bekeken worden. Zo hebben bijvoorbeeld vooral jongeren van allochtone afkomst en uit gezinnen met lage inkomens een bewegingsachterstand. Deze samenhang wordt versterkt door het combineren van functies in één persoon.⁹

Focus extra aandacht voor doelgroepen

<i>Doelgroep</i>	<i>Preventieve werking</i>	<i>Extra ondersteuning</i>	<i>Bewegingsachterstand</i>
Jeugd	X		
Ouderen	X		X
Minderheden		X	X
Gehandicapten		X	
Minima		X	X

Jeugd

In het streven naar optimale ontwikkeling van de jeugd is sport een belangrijk middel door de interesse die jongeren al hebben voor sport. Met name sporten in teamverband geeft de jeugd een zinvolle tijdsbesteding die bijdraagt aan de gezondheid, en het ontwikkelen van sociale vaardigheden.¹⁰

De overdracht van normen en waarden binnen de vereniging en het ontwikkelen van persoonlijke vaardigheden zoals leren omgaan met winst en verlies, acteren in teamverband en de eigen grenzen leren verkennen dragen bij aan bovengenoemde algemene doelstelling. Een zinvolle tijdsbesteding voor jongeren draagt daarnaast bij aan de veiligheid in Bussum, want vermindert de overlast door hangjongeren. Vanuit gezondheidsperspectief speelt de sportstimulering een belangrijke rol bij het tegengaan van overgewicht en bewegingsarmoede onder de jeugd.

Ouderen

Bij het stijgen van de leeftijd gaat men minder en minder gedifferentieerd bewegen.¹¹ Daarentegen blijkt dat bewegen de zelfredzaamheid verlengt en dat actieve ouderen minder snel lichamelijke beperkingen krijgen. Dit geldt zowel voor gezonde als voor chronisch zieke ouderen.

Gezien de steeds langere leeftijdsverwachting is een actieve levensstijl voor ouderen dus wel de moeite waard. Zowel vanuit het gezondheidsbeleid als vanuit de Wmo-doelstelling dat ouderen zolang mogelijk zelfstandig moeten kunnen wonen in Bussum, wil de gemeente ook aan deze doelgroep specifiek aandacht besteden.

Allochtonen

De sportdeelname door allochtonen is veel lager is dan door autochtonen. Daarbij blijken allochtone kinderen ook veel minder buiten te spelen dan autochtone kinderen. Ook in Bussum blijkt de deelname door allochtonen aan georganiseerde sport laag en beperkt tot bepaalde sporten.

De Gemeente Bussum wil de sportparticipatie door allochtonen bevorderen en stelt hierbij haar eerste prioriteit bij de allochtone jeugd, vanwege het grote preventieve effect. Tweede prioriteit wordt gelegd bij de allochtone vrouwen omdat deze groep vanuit culturele beperkingen meer beperkingen ondervindt bij de invulling van sportbehoeften.



⁹ Beleidsbrief de Kracht van sport, 2007.

¹⁰ Nota lokaal jeugdbeleid (2005)

¹¹ Voor de onderbouwing van de stellingen in deze paragraaf en de verwijzing naar lokale en landelijke onderzoeken wordt verwezen naar hoofdstuk 1.

Gehandicapten

De laatste jaren wordt in alle sectoren van de maatschappij steeds meer ondernomen om integratie, emancipatie en maatschappelijke participatie van mensen met een handicap¹² te bevorderen. Mensen met een handicap moeten een leven kunnen leiden als ieder ander en als volwaardig burger kunnen deelnemen aan de maatschappij.



De gemeente Bussum wil de sport voor gehandicapten inbedden in het reguliere sportaanbod. Ten eerste vanuit het oogpunt van integratie in de Bussumse maatschappij en ten tweede omdat de schaarse ruimte in Bussum en de lage aantallen vragen om maatwerk.

Minima

Sportdeelname neemt af naarmate het opleidingsniveau afneemt en ook naarmate het inkomen afneemt. Ook blijkt deze doelgroep een slechtere gezondheid te hebben dan gemiddeld en een groter risico op een sociaal isolement. Reden om de sportdeelname van deze doelgroep te willen stimuleren, aansluitend bij de algemene doelstellingen tot maatschappelijke participatie van deze doelgroep.

Ambitie sportstimulering:

De Gemeente Bussum wil de sportdeelname van haar inwoners stimuleren vanwege het positieve effect op gezondheid en sociale ontwikkeling. Hierbij gaat extra aandacht uit naar de doelgroepen jeugd, ouderen, gehandicapten, allochtonen en minima. Hierbij wordt in eerste instantie de deelname aan het reguliere sportaanbod gestimuleerd en in tweede instantie specifieke doelgroepgerichte activiteiten opgezet.

¹² Definitie van deze doelgroep: iedereen die door fysieke of geestelijke beperkingen zelf ervaart onvoldoende te kunnen deelnemen aan het reguliere sportaanbod.

2.3 Sportaccommodatiebeleid

De gemeente heeft drie redenen om zich bezighouden met sportaccommodatiebeleid:

- faciliteren algemene sportvoorzieningen
- beheer gemeentelijk vastgoed
- sturing op ruimtelijke inrichting

Faciliteren algemene maatschappelijke voorzieningen

De beschikbaarheid van sportaccommodaties is een essentiële voorwaarde voor de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van sportstimulering zowel in algemene zin als voor specifieke doelgroepen.

Inwoners van de gemeente Bussum moeten (binnen sociaal maatschappelijke en economische grenzen) in staat zijn het leven te kunnen leiden dat zij prefereren. Algemene voorzieningen zijn adequaat wanneer deze aansluiten bij de behoeften en preferenties van inwoners en deze de inwoners ondersteunen bij het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid op het terrein van wonen, welzijn en zorg. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol en zorgt voor de aanwezigheid van maatschappelijke voorzieningen. Inwoners kunnen vervolgens hun eigen verantwoordelijkheid nemen bij het gebruik van deze voorzieningen bij de invulling van hun leven.¹³

Vertaald naar de sport betekent dit dat de gemeente inwoners faciliteert in hun behoefte aan sportmogelijkheden. Dit betekent het faciliteren van sportverenigingen, sportaanbieders en van commerciële en ongeorganiseerde sporters. (zie verder par. 3.2). Gezien de grenzen aan de mogelijkheid om ruimtevragende doelen te realiseren vraagt dit veel creativiteit en het besef van deze grenzen bij alle betrokken partijen. Met een open houding kijken naar oplossingen is hierbij essentieel.

Beheer gemeentelijk vastgoed

De velden en gebouwen die worden gebruikt door de sportverenigingen zijn voor een groot deel gemeentelijk eigendom. Goed onderhoud van deze eigendommen is van invloed op de economische waarde van deze eigendommen en ook op de waarde en aantrekkelijkheid van de omgeving.

Ruimtelijke inrichting

Bussum is qua oppervlakte een kleine gemeente. Zorgvuldig beheer en inzet van de beschikbare ruimte is daarom van belang. Er moet een goede balans zijn tussen wonen, werken, transport, recreatie, ontspanning en natuur.¹⁴ Vanuit dit perspectief is het belangrijk om als gemeente voldoende sturing te houden op de inrichting van deze ruimte en het multifunctioneel gebruik daarvan.

Met name bij de grotere buitensportcomplexen zijn de parkeerstromen en de parkeergelegenheid aandachtspunten waarmee in de betreffende beleidsterreinen (o.a. het te ontwikkelen accommodatiebeleid) rekening gehouden moet worden.

Ambitie sportaccommodaties:

De Gemeente Bussum streeft naar het ontwikkelen en behoud van een netwerk van kwalitatief goede sportvoorzieningen, afgestemd op de behoefte van haar inwoners. Om zoveel mogelijk te kunnen doen binnen de grenzen van ruimte en middelen wordt gezocht naar creatieve oplossingen en multifunctioneel gebruik van grond en gebouwen. Van alle betrokken partijen wordt op dit punt een open houding verwacht.

¹³ Wmo beleidsplan 2008-2011

¹⁴ Collegeprogramma 2006-2010, raadsprogramma 2006-2010

*"It's too late for planning when you are in the ring and you are getting hit."
(Mohammed Ali, bokser)*

3 Doelstellingen sportbeleid 2008-2011

In dit hoofdstuk is de visie van de gemeente uitgewerkt in doelstellingen voor de periode 2008-2011. Op basis van een omgevingsanalyse en een knelpuntenanalyse per onderwerp, is in kaart gebracht op welke vlakken op het bestaand sportbeleid bijsturing nodig is en waar het bestaande aanbod aanvulling behoeft. Deze analyses zijn gebaseerd op demografische gegevens en gesprekken met de sportverenigingen, welzijnsinstelling Versa en de relevante gemeentelijke adviesorganen.¹⁵ De hieruit gedestilleerde doelstellingen zijn uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma (bijlage 1).

3.1 Sportstimulering

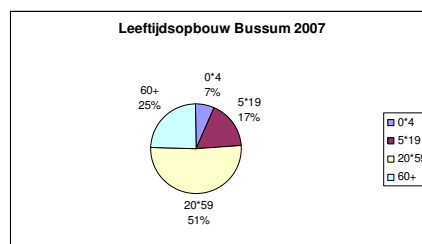
3.1.1 Sportstimulering algemeen

Omgevingsanalyse

De gemeente Bussum is traditioneel een vergrijsde gemeente (19% van de inwoners is ouder dan 65 jaar). In tegenstelling met de landelijke trend van vergrijzing treedt in Bussum een lichte verjonging op. In 2007 is 24% van de inwoners jonger dan 19 jaar.¹⁶ Naar verwachting zal dit percentage in 2012 zijn gestegen tot 26%.¹⁷

Bevolkingsopbouw Bussum 2007

Leeftijd	0*4	5*19	20*59	60+	totaal
Centrum	622	1319	5809	1945	9695
Bredius	384	810	1711	790	3695
De Eng	757	2191	6181	3632	12761
Spiegel	357	1099	2319	1406	5181
Bussum totaal	2120	5419	16020	7773	31332



Bussum kent een uitgebreid en gedifferentieerd aanbod van sportfaciliteiten en sportverenigingen. Het bij de gemeente bekende aantal actieve leden van sportverenigingen is ongeveer 9.500 personen, waarvan ongeveer 3700 jeugdleden.¹⁸ De meeste verenigingen hebben een stabiel of stijgend ledenaantal.

De gemeente voert een actief sportaccommodatiebeleid voor de facilitering van de georganiseerde sport (zie hoofdstuk 3.2) en heeft regelmatig contact met de besturen van sportverenigingen om op de hoogte te zijn en in te kunnen spelen op ontwikkelingen, behoeften en knelpunten. De gemeente kan een verbindende rol spelen tussen verenigingen en derden of verenigingen onderling of bij nieuwe initiatieven zoals recent het initiatief tot oprichting van een nieuwe hockeyclub.

Het speelplaatsenplan voorziet in bewegingsmogelijkheden voor de jongere jeugd. De ontwikkeling van nieuwe speelplaatsen, bijvoorbeeld binnen project Landstraat Noord, zorgt voor uitbreiding van het bestaande aanbod op korte termijn. Voor de oudere jeugd is in 2006 nabij de Ceintuurbaan een skatebaan geopend. Voor ouderen is er in deze omgeving een jeu de boulesbaan.

Knelpuntenanalyse

¹⁵ Gesproken is met de Jeugadviesraad, het Beraad Naarden Bussum en de Cliëntenraad Sociale Zaken.

¹⁶ Gemeentelijke basisadministratie Bussum

¹⁷ Leerlingenprognoses Bussum-Naarden, Pronexus 2007

¹⁸ Onderzoek afdeling Samenlevingszaken, 2008 zie bijlage 1.

Voor verdere uitbreiding van het aantal leden is in de meeste gevallen uitbreiding/modernisering van accommodatie noodzakelijk. Financiële middelen, maar vooral de schaarse vrije ruimte in Bussum zijn hierbij een beperking.

Het merendeel van de Bussumse verenigingen heeft geen of kleine wachtlijsten. Voetbalvereniging SDO, de Hilversumse hockeyclub GHC en schietvereniging De Vrijheid kennen wel een wachtlijst. Ook beide tennisverenigingen kennen wachtlijsten. AV Tempo heeft aangegeven het gebruik van haar accommodatie te willen intensiveren. Uitbreiding en/of modernisering van accommodaties en velden is nodig om extra leden te kunnen aannemen. Een verdere uitwerking van deze problematiek is te lezen in hoofdstuk 3.2.

De bestuurlijke complexiteit in de sport en de toenemende regeldruk vanuit de overheid zoals omschreven in hoofdstuk 1.1 doet de druk op de besturen van sportverenigingen toenemen. Inventarisatie bij de Bussumse verenigingen leert dat het met name voor de kleinere verenigingen lastig is om het bestuurlijk kader op het benodigde niveau te houden. In het kader van de Breedtesport had het Sportbureau hierin een ondersteunende functie. Door de grotere verenigingen werd hiervan geen gebruik gemaakt, door de kleinere verenigingen incidenteel.



Het aanbod aan ongeorganiseerde sportfaciliteiten vraagt om uitbreiding voor de doelgroep oudere jeugd. Dit blijkt zowel uit enquêtes als de wijkmonitor WWZ en de Staat van de Gemeente, als uit inventarisaties door de JAR.

Doelstellingen 2008-2011

De gemeente stimuleert de sportbeoefening door de inwoners van de gemeente Bussum door adequaat in te spelen op de behoefte aan algemene sportvoorzieningen voor individuele en georganiseerde sport. Vanuit de bovenstaande omgevings- en knelpuntenanalyse zijn twee aanvullende doelstellingen geformuleerd voor de periode 2008-2011:

- a. samen met Bureau Vrijwilligerswerk wordt een campagne gestart om de mogelijkheden van het vrijwilligerswerk (kader) onder aandacht van de Bussumers te brengen;
- b. aanpak van de wachtlijstproblematiek bij de sportverenigingen.

De invulling van deze doelstelling wordt uitgewerkt in het kader van het sportaccommodatiebeleid (zie hoofdstuk 3.2). Het gaat hierbij met name om de uitbreidingsplannen van SDO en AV Tempo. Ook is Bussum intensief betrokken bij het overleg tussen GHC, de gemeente Hilversum en Natuurmonumenten om een vijfde kunstgrasveld te realiseren en in het verlengde extra speelcapaciteit mogelijk te maken voor tennisvereniging Spieghel. Met de realisatie van deze twee uitbreidingen kan een flink deel van de wachtlijstproblematiek worden opgelost. Duidelijk is dat uitbreiding of intensivering van het gebruik van sportvelden vraagt om ruimte, middelen en de medewerking van grondeigenaren. Dit betekent een duidelijke begrenzing van de mogelijkheden.

- c. uitbreiding faciliteiten voor ongeorganiseerd sporten voor de oudere jeugd. Deze doelstelling is verder uitgewerkt in paragraaf 3.1.2.

3.1.2 Jeugd

Omgevingsanalyse

Sport is een van de favoriete sociale activiteiten voor de jeugd. Deze interesse is veel minder voor activiteiten op het culturele vlak. Landelijk doet meer dan 90% van de jongeren tussen de 6-18 jaar aan sport, waarvan driekwart in verenigingsverband.

Van de Bussumse inwoners is 17% tussen de 5 en 19 jaar. Het aantal jeugdleden (5-19 jaar) van de Bussumse verenigingen is 37%.¹⁹ Jongeren in Bussum sporten gemiddeld 5 uur per week buiten schooltijd en bezoeken gemiddeld zo'n 1 à 2 maal per jaar een culturele activiteit.²⁰



De gemeente Bussum stimuleert de sport en beweging van de jeugd binnen het basisonderwijs door het faciliteren van gymlocaties en van het vervoer naar gymlocaties indien noodzakelijk en naar het schoolzwemmen basisonderwijs. Daarnaast zijn vanuit de Stimuleringsregeling Breedtesport activiteiten opgezet zoals de schoolpleinsport en Kids for fit.²¹

Knelpuntenanalyse

Landelijk nemen overgewicht en bewegingsarmoede onder de jeugd toe. Het landelijk gemiddelde in 2006 was matig overgewicht 15% en ernstig overgewicht 3-4%.²² In Bussum is het totaal percentage overgewicht onder jongeren 3%.²³ Er is op dit moment geen goed inzicht in welke jongeren niet sporten en welke belemmeringen daaraan ten grondslag liggen. Gezien het lage percentage is een goede analyse nodig om maatwerk te kunnen leveren en resultaten te kunnen meten.

Met ingang van 2008 is aan de rijksbijdrage Breedtesportimpuls een einde gekomen. Het nieuw geformuleerde rijksbeleid op het gebied van de breedtesport gaat uit van een intensieve samenwerking tussen scholen, sportclubs en de gemeente. Hierbij zijn vooralsnog voor de kleinere gemeenten zoals Bussum geen rijksmiddelen beschikbaar. Voor de voortzetting van breedtesportprojecten in Bussum op basis van de evaluatie breedtesport zijn middelen beschikbaar vanuit de Wmo. Dit zijn echter beperktere middelen dan de Regeling breedtesport bood. Inventieve inzet en duidelijke prioritering is daarom van belang.

De besturen van de basisscholen in Bussum geven aan behoefte te hebben aan financiële ondersteuning vanuit de gemeente waar het de bekostiging van vakleerkrachten bewegingsonderwijs betreft. Voorheen ontvingen de scholen extra gemeentelijke middelen waarmee zij vakleerkrachten konden bekostigen, deze regelingen zijn echter komen te vervallen. Om aan alle basisschoolklassen in Bussum één uur per week onder begeleiding van een vakleerkracht bewegingsonderwijs te kunnen bieden is ca. € 175.000 aanvullende financiering nodig. De gemeenteraad heeft echter bij de behandeling van de perspectiefnota aangegeven bij voorkeur in te willen zetten op stimulerende activiteiten met een lager financieel beslag.



¹⁹ Onderzoek Samenlevingszaken onder sportverenigingen. Het aantal jeugdleden is overigens niet direct te relateren aan de deelnamegraad van de Bussumse jeugd omdat jongeren lid kunnen zijn van meerdere sportverenigingen.

²⁰ GGD Jongerenenquête Bussum (2002)

²¹ De regionale stuurgroep alcoholpreventie streeft naar het sluiten van convenanten tussen gemeenten en sportverenigingen over de terugdringing van alcoholgebruik door jongeren. Per 1 juli 2008 maakt het wettelijk rookverbod actie op dat front niet nodig.

²² RIVM 2006.

²³ GGD onderzoek in het kader van Gooi in Beweging, schooljaar 2006-2007. Geen specificatie tussen matig en zwaar overgewicht.

Vanuit de Bussumse jeugd is er behoefte aan meer vrij toegankelijke sportveldjes in Bussum en aan speelvoorzieningen voor met name de jeugd van twaalf jaar en ouder. Nadrukkelijk zijn genoemd de behoefte aan pannaveldjes en uitbreiding van de skatebaan. Op grond van de begrotingsbehandeling d.d. 29 oktober 2007 (motie CDA) heeft de raad besloten dat in Bussum extra tafeltennistafels geplaatst worden in de openbare ruimte. In het uitvoeringsprogramma is hierover, evenals over de aanleg van Pannaveldjes en de uitbreiding van de skatebaan een planning opgenomen.

Doelstellingen 2008-2011

Vanuit bovenstaande omgevings- en knelpuntenanalyse wordt geconcludeerd dat de stimulering van sport en beweging door de doelgroep jeugd met name moet worden gericht op de kleine groep jongeren die op dit moment onvoldoende sport en beweegt. Dit betekent dat de inzet wordt gericht op de bekende doelgroepen jongeren van allochtone afkomst en jongeren uit gezinnen met lage inkomens. Daarnaast wordt via gerichte vraaganalyse de totale doelgroep in beeld gebracht en ook de effectiviteit van maatregelen. (doelstelling b en c). Bij de invulling van maatregelen wordt aansluiting gezocht bij bestaande netwerken waar de jeugd al komt, bijvoorbeeld scholen, buurthuiswerk en kinderopvang (doelstelling a, c en e).



Daarnaast wordt in de openbare ruimte wordt zoveel mogelijk ingezet op mogelijkheden voor de jeugd om ongeorganiseerd actief te kunnen zijn. Ook wordt bekeken in hoeverre het gebruik van ruimte met een niet openbare bestemming geschikt gemaakt kan worden voor openbaar gebruik als speel- of sportruimte. Bijvoorbeeld schoolpleinen, sportvelden en openbaar groen. (doelstelling d en 3.2 doelstelling e).

Dit leidt voor de periode 2008-2011 tot inzet op de volgende doelstellingen;

- a. Voortzetting van het schoolpleinproject vanuit de Breedtesport bij de toekomstige brede school.
- b. Stimulering georganiseerde sportdeelname bij de jeugd die op dit moment een bewegingsachterstand heeft. Middels een gerichte vraaganalyse wordt eerst de doelgroep en haar belemmeringen in beeld gebracht. Vervolgens wordt gekeken met welke acties de sportdeelname van deze groep gestimuleerd kan worden. Een voorbeeld is de jeugdsportpas. Er wordt hierbij gestreefd naar een interactieve samenwerking tussen de sportwereld en de scholen. Door een gerichte vraaganalyse wordt eerst de doelgroep duidelijker in beeld gebracht om gericht acties uit te kunnen zetten.
- c. Onderzoek naar de mogelijke inzet van combinatiefuncties.²⁴ Doel van de combinatiefuncties is versterking van de samenhang tussen verschillende beleidsvelden en aansluiting bij bestaande netwerken bij activiteiten die het sporten door jongeren met een bewegingsachterstand stimuleren. Doelstelling b en c zullen dan ook in samenhang worden uitgevoerd.
- d. Uitbreiding van de sport- en speelvoorzieningen in de openbare ruimte voor de jeugd van 12 jaar en ouder met twee pannaveldjes, een aantal tafeltennistafels en een uitbreiding van de bestaande skatebaan. Onderzoek naar inzet ruimte met andere bestemming. Deze doelstelling is verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.2 (doelstelling e).
- e. Bevordering van de vestiging van buitenschoolse opvang bij sportverenigingen, de zgn. sport-BSO's.²⁵

²⁴ Combinatiefuncties zijn functies waarbij de professionals in hun functie de grenzen van één organisatie overschrijden en werkzaam zijn in twee of drie sectoren (sport, cultuur en onderwijs); Beleidsbrief de Kracht van sport, zie hoofdstuk 1.2.

²⁵ Een eerste sport-BSO is reeds in ontwikkeling op sportpark-zuid, zie hoofdstuk 3.2, doelstelling d).

3.1.3 Ouderen

Omgevingsanalyse

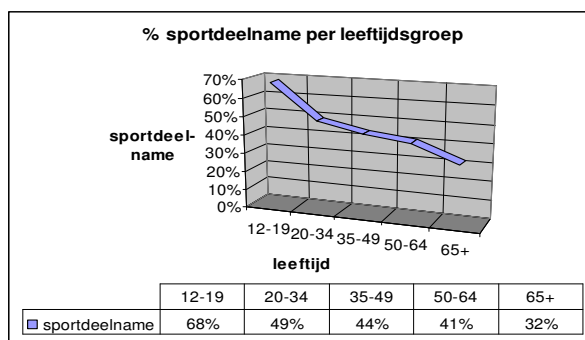
De hoge vergrijzing in Bussum is terug te zien in het aantal sportverenigingen dat traditioneel een oudere doelgroep aanspreekt. Zo zijn er diverse denksportverenigingen, een jeu de boulesvereniging en twee tafeltennisverenigingen.

De sportverenigingen specificeren de ledenaantallen alleen in jeugd en volwassen leden. Het aantal oudere leden is daarom niet bekend. Er is geen verdere behoefte aan uitbreiding van het bestaande sportaanbod voor ouderen gesignaleerd.

Knelpuntenanalyse

Bij het stijgen van de leeftijd gaat men minder bewegen. Niet alleen in tijd maar ook de diversiteit van bewegingsactiviteiten vermindert en ook de deelname aan georganiseerde sportactiviteiten. Na het 75^e jaar neemt het aantal activiteiten nog sterker af en stoppen veel ouderen helemaal met sportactiviteiten. Een slechter wordende gezondheid speelt hierbij een grote rol maar is niet de enige factor.

Nederlandse ouderen krijgen minder beweging dan hun leeftijdsgenoten in andere Europese landen. De ouderen zien weinig noodzaak tot verbetering van hun levensstijl en ook voor de landelijke overheid is sportstimulering voor deze leeftijdsgroep niet de hoogste prioriteit.



Doelstellingen 2008-2011

Hoewel vanuit de doelgroep geen vraag naar specifieke sportfaciliteiten is geconstateerd is er wel sprake van een (gevaar voor) bewegingsachterstand bij deze doelgroep. De gemeente wil dan ook de sportdeelname van ouderen bevorderen vanuit oogpunt van fysieke gezondheid en sociale stimulering. Doel is dat deze doelgroep zolang en zo gezond mogelijk zelfstandig kunnen wonen. Het gemeentelijk beleid wordt met name gericht op het overtuigen van deze groep van de noodzaak van bewegen en de drempel naar het sportaanbod verlagen. Dit laatste door het organiseren van activiteiten die een brug leggen tussen ouderen die niet of te weinig bewegen en het bestaande sportaanbod. Door activiteiten te organiseren in een omgeving waar ouderen al komen wordt de doelgroep oudere ouderen bereikt.

Veel activiteiten in dit kader zijn preventief, dus gericht op "jongere ouderen". Activiteiten die de komende jaren worden uitgevoerd zijn;

a. Galmproject.

Galm staat voor "Groninger actief leefmodel". Het project houdt in dat ouderen worden gemotiveerd meer te gaan bewegen, onder deskundige begeleiding. Doel is doorstromen naar het reguliere sportaanbod. Hiertoe zullen net als bij het eerdere project een groot aantal ouderen worden uitgenodigd deel te nemen aan een fittest waarna doorverwijzing volgt.

b. Campagne bewustwording ouderen en beweging.

c. Aandacht voor faciliteiten in verzorgingstehuizen en wijkontmoetingscentra.

Onderzocht zal worden in hoeverre er in samenspraak met de verzorgingshuizen en wijkcentra projecten kunnen worden opgezet om ouderen in beweging te krijgen.



3.1.3 Allochtonen

Omgevingsanalyse

In Bussum wonen 1876 allochtonen, dit is 6% van de bevolking. Een derde van de allochtone gemeenschap is van Marokkaanse afkomst, een zesde is van Turkse afkomst.²⁶ Specifieke factoren die de sportdeelname door allochtonen beïnvloeden houden verband met de verblijfsduur in Nederland en de sportcultuur in het land van afkomst. Hoe langer men in Nederland woont, des te vaker men sport. Vanwege de oorspronkelijke sportcultuur is de sportdeelname onder Islamitische vrouwen erg gering. Marokkanen sporten het minst, gevolgd door Turken en dan door Surinamers en Antillianen.

De Bussumse verenigingen hebben slechts een klein aantal allochtone leden. De interesse van deze doelgroep richt zich vooral op voetbal en gymnastiek. In het kader van de breedtesport zijn enkele projecten opgezet gericht om sportdeelname door de allochtone doelgroep te stimuleren: zwemmen voor vrouwen en kickboksen. Deze projecten zijn succesvol.

In het kader van de tieneractiviteiten in de Uitwijk wordt zaalvoetbal aangeboden. Deze activiteit wordt begeleid door professionele jongerenwerkers en is toegankelijk voor alle jongeren tussen 12-17 jaar maar wordt voornamelijk bezocht door allochtone jongens.

Knelpuntenanalyse

De participatie van allochtonen in de sportverenigingen is, op basis van de inventarisatie bij de sportverenigingen gering. Naar verwachting kiezen allochtonen vanuit een andere sportcultuur eerder voor individuele sporten en zal de sportdeelname in brede zin iets rooskleuriger uitvallen.

Waar er door allochtonen wordt gesport bij sportverenigingen blijkt de participatie in het verenigingsleven zeer laag. Met name het gebrek aan participatie door ouders van allochtone jeugdleden is een knelpunt voor de verenigingen.

Doelstellingen 2008-2011

De Gemeente Bussum wil de sportparticipatie door allochtonen bevorderen en richt zich daarbij in eerste instantie op de jeugd en de vrouwen. Een aantal projecten voor de jeugd is met name gericht op sportdeelname van doelgroepen die daarin achterblijven, met name allochtonen en jongeren uit gezinnen met lagere inkomens. Deze projecten en eventuele nieuwe projecten worden daarom met name uitgezet binnen de Brede school. Wel blijkt hierbij het aansluiten bij de behoeften van de doelgroep soms strijdig met het streven naar integratie. Zo blijkt de behoefte aan activiteiten speciaal voor vrouwen niet te leven bij autochtone vrouwen. Aan dit dilemma zal aandacht worden besteed in de nota minderhedenbeleid die naar verwachting eind 2008/begin 2009 aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.

In ieder geval worden in de periode 2008-2011 de volgende projecten uitgevoerd:

- a. Voortzetting van het breedtesportproject kickboksen vanuit Wmo middelen.
- b. Voortzetting van het breedtesportproject zwemmen voor allochtone vrouwen door onderbrenging in het reguliere aanbod van de Zandzee.
- c. Verhoging aantal allochtone sporters bij de sportverenigingen en verhoging van de participatie van ouders van allochtone jeugdleden. Hierbij zullen waar mogelijk kwantitatieve doelstellingen worden geformuleerd.

²⁶ Gemeentelijke basisadministratie Bussum

3.1.4 Gehandicapten

Omgevingsanalyse

De Bussumse verenigingen hebben een klein aantal gehandicapte leden.²⁷ Dit varieert naarmate de sport zich hier meer of minder voor leent.

SDO heeft twee gehandicapptenteams waaronder een verstandelijk gehandicapptenteam. GHC organiseert jaarlijks een rolstoelhockey-evenement. (Stick together).

Aan het nieuwe zwembad is een therapiebad toegevoegd. Dit betekent dat ook voor recreatief zwemmen de faciliteiten voor gehandicapten aanwezig zijn. In januari 2008 heeft het zwembad de Zandzee het NK gehandicaptenzwemmen georganiseerd.

Wanneer er vraag naar is werken verenigingen, ondersteund door de gemeente, graag mee aan toegankelijkheid voor gehandicapten. Zo is bijvoorbeeld in 2002 een lift geplaatst in het denksportcentrum om de toegankelijkheid te vergroten. Vanuit de Wmo (en daarvoor de Wvg) heeft de gemeente Bussum het aanbod van individuele voorzieningen uitgebreid met de verstrekking van sportrolstoelen.²⁸

Voor wat betreft de individuele ondersteuning van gehandicapte sporters zijn er in het Jaarplan welzijn een aantal instellingen opgenomen die primair tot doel hebben gehandicapte deelnemers te ondersteunen in hun sportbeleving. Genoemd kunnen worden de Gooise Sport- en Recreatie Stichting voor Verstandelijk Gehandicapten, de Sportclub Gehandicapten Gooi en Eemland en Stichting Sportservice Noord-Holland. Vooral deze laatste organisatie is aanspreekpunt voor individuele sporters die op zoek zijn naar een bij hun mogelijkheden passende sport dan wel het initiëren van nieuwe ontwikkelingen.



Knelpuntenanalyse

Hoewel uit bovenstaande omgevingsanalyse blijkt dat er een gedifferentieerd pakket voorzieningen is voor gehandicapte sporters in Bussum, is het sportaanbod gericht op verstandelijk gehandicapten in Bussum nog zeer beperkt. De kleine aantallen en de verschillen in behoeften maken algemene beleidsmaatregelen voor deze doelgroep lastig.

Doelstellingen 2008-2011

De gemeente kiest waar mogelijk voor inbedding van de gehandicaptensport in het reguliere aanbod. Stimulering van het sporten door gehandicapten kan door individuele ondersteuning of door algemene faciliteiten geschikt te maken voor gehandicapten. Hierbij wordt gekozen voor maatwerk op basis van behoeften die in de praktijk ontstaan.

In algemene zin is dient in de periode 2008-2011 het voorzieningenpakket voor verstandelijk gehandicapten te worden uitgewerkt. Hierbij zal worden aangesloten bij de regionale uitwerking van de faciliterende rol van de gemeente m.b.t. de behoeften van verstandelijk gehandicapten in brede zin die in 2008-2009 wordt uitgevoerd in het kader van de Wmo (prestatieveld 7, 8 en 9).

²⁷ Onderzoek afdeling Samenlevingszaken, 2008 zie bijlage 1

²⁸ Verordening individuele voorzieningen Wmo (2006)

3.1.6 Minima

Omgevingsanalyse

In Bussum wonen ongeveer 1100 huishoudens met een minimum inkomen.

Voor zover financiële belemmeringen een rol spelen in de lagere sportdeelname door lagere inkomensgroepen wordt dit mede opgevangen door het gemeentelijke minimabeleid.

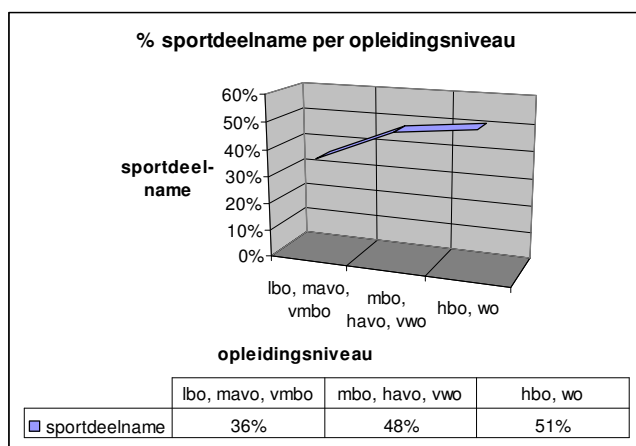
De Individuele subsidieregeling (Isr) biedt de mogelijkheid om maatschappelijke en sociale activiteiten te declareren op een vastgesteld gezinsbudget.

480 huishoudens maken gebruik van de Individuele subsidieregeling. In 2007 is in totaal € 22.000,- gedeclareerd voor sportactiviteiten op deze regeling. Er zijn ook verenigingen die een regeling hebben voor leden met een laag inkomen.

In re-integratietrajecten voor uitkeringsgerechtigden speelt een programma beweging steeds vaker een rol.

Knelpuntenanalyse

Sportdeelname neemt af naarmate het opleidingsniveau afneemt en ook naarmate het inkomen afneemt. Dezelfde doelgroep blijkt ook een slechtere gezondheid te hebben dan gemiddeld en een groter risico op een sociaal isolement.



De Bussumse minimaregelingen bieden financiële ondersteuning maar niet de volledige doelgroep maakt gebruik van de regelingen. Voor de groep die wel gebruik maakt van de Isr is het budget beperkt, ook omdat het ook voor andere sociale activiteiten moet worden aangewend.

Omdat de hoofddoelstelling van deze regeling sociale activering is, beperkt de declaratieregeling zich tot georganiseerde sport; lidmaatschapsgeld en aanschaf van kleding en schoenen kunnen worden gedeclareerd, wanneer men aantoonbaar lid is van een sportvereniging.

In 2008 komen extra middelen voor armoedebestrijding beschikbaar vanuit de rijksoverheid. De inzet van deze middelen in combinatie met sport zijn nog niet zeker omdat er ook andere mogelijkheden zijn voor inzet en het structurele karakter van de middelen nog niet gegarandeerd is.

Doelstellingen 2008-2011

Voor de doelgroepen ouderen en minima geldt dat deze vrijwel alleen in de privé-sfeer – dus in hun wijk – te benaderen zijn. Een 'community-aanpak' op buurt- of wijkniveau is daarvoor het succesvolst. Mensen worden dan (vaak door lotgenoten) persoonlijk over de streep getrokken om in groepsverband te bewegen. Dit is bovendien goed voor de sociale cohesie.²⁹ Naast de bestaande activiteiten wordt daarom ingezet op een wijkgerichte laagdrempelige aanpak. Vanwege het preventieve effect ligt de nadruk op jeugd.

Vanuit deze conclusies wordt in de periode 2008-2011 ingezet op;

- Het bieden van laagdrempelige toegang tot georganiseerde en ongeorganiseerde sportactiviteiten aan jongeren uit de lagere inkomensklassen in de eigen buurt, bijvoorbeeld schoolpleinsport en pannaveldjes. (zie 3.1.2)
- Onderzoek naar mogelijke inzet van de extra middelen die voor armoedebestrijding in 2008³⁰ door het kabinet beschikbaar worden gesteld, voor sportstimulering of uitbreiding van de Isr of het instellen van een jeugdsportfonds.



²⁹ Nationaal Actieplan Sport en Beweging (2005)

³⁰ Aangekondigde regeling kabinet, zie hoofdstuk 1.

3.2 Sportaccommodatiebeleid

Omgevingsanalyse

De gemeente streeft naar een vraaggerichte facilitering van algemene sportvoorzieningen voor haar inwoners. De facilitering met betrekking tot commerciële sportvoorzieningen, zoals fitnesscentra, beperkt zich tot het adviseren van ondernemers die zich willen vestigen (bijvoorbeeld vanuit afdeling Vergunning en Handhaving) en de behoefte aan deze voorzieningen mee te nemen in bestemmingsplannen.

De georganiseerde sport wordt gefaciliteerd door het creëren en onderhouden van sportvoorzieningen op gemeentelijke grond. De behoefte aan uitbreiding en onderhoud wordt gemonitord door middel van schouwen van de sportvoorzieningen en door regelmatige gesprekken met de besturen.

De ongeorganiseerde sport speelt zich af in de openbare ruimte. Bij de bestemming van deze openbare ruimte wordt rekening gehouden met de ongeorganiseerde sporter, bijvoorbeeld door goed fiets- en wandelpaden en door vraaggerichte invulling van het speelplaatsenplan. Een aantal sportgerelateerde aanpassingen op de speelplaatsen is in deze nota meegenomen.

In 2004 zijn in het Meerjarenbeleidsplan Sport richtlijnen vastgesteld voor de verdeling van verantwoordelijkheden rond sportaccommodaties. Op dat moment was het als overgangsregeling nodig om met verschillende verenigingen afwijkende afspraken te maken. Op dit moment kunnen de algemene richtlijnen zonder afwijkingen bestendigd worden met slechts één uitzondering; de Gooise Hockeyclub (GHC). Deze vereniging ligt op Hilversums grondgebied maar heeft in meerderheid Bussumse leden. Bij een grondoverdracht van Bussum aan Natuurmonumenten van grondgebied van de Gooise Hockeyclub is de gemeente de verplichting aangegaan de vereniging te subsidiëren in de dekking van de kapitaallasten voor € 51.000 per jaar.

De algemene regel is dat de gemeente faciliteert wat noodzakelijk is voor de instandhouding van accommodaties op Bussums grondgebied volgens de onderstaande richtlijnen.

Omschrijving	Gemeentelijke sportparken	Overige sportparken
Vervangingsinvesteringen in velden, was- en kleedaccommodaties, hekwerken, parkeren en verlichting. <i>(op 1 januari 2003 op de sportparken aanwezige voorzieningen c.q. inrichting wordt als gegeven aanvaard)</i>	rekening gemeente	rekening eigenaar sportterrein; voortzetting huidige (gefixeerde) bijdrageregelingen
Nieuwe- en uitbreidingsinvesteringen, alsmede renovaties <i>(hiervan is sprake als de onderhoudskosten van het complex in enig jaar meer dan € 50.000 bedragen, basis 2003)</i> ³¹	afzonderlijke besluitvorming gemeenteraad	afzonderlijke besluitvorming gemeenteraad
Eigen wensen verenigingen	Rekening vereniging	rekening vereniging
Reservevorming vervangingsinvesteringen	door gemeente	door vereniging
Onderhoudsbijdragen <i>(velden, accommodaties, hekwerk)</i>	uitsluitend voor: * (3) voetbalclubs * gebruikers sportpark-zuid * HCAW	uitgesloten
Stimuleringsubsidies	via jaarplan welzijn o.b.v. doelstellingen sportstimulering	via jaarplan welzijn o.b.v. doelstellingen sportstimulering

³¹ Toetsingskader zijn de VNG richtlijnen, niet de NOC*NSF normen

Knelpuntenanalyse

Voor veel maatschappelijke voorzieningen in Bussum geldt dat de vraag groter is dan het aanbod. De ambitie om de voorzieningen aan te laten sluiten bij de vraag wordt begrensd door de beschikbare middelen en ruimte. Voor de sportaccommodaties speelt de beperkte beschikbare ruimte een grote rol. Er is geen open ruimte in Bussum voor uitbreiding van sportaccommodaties. Multifunctioneel gebruik kan hiervoor een oplossing zijn.

Tijdens de sportgesprekken bleken de meeste besturen hiertoe bereid. Multifunctioneel gebruik van accommodatie brengt ook nadelen mee zoals verhoogde onderhoudskosten door ondeskundig gebruik of vandalisme. Het kan lastig zijn om verschillende sportbesturen en andere organisaties op één lijn te krijgen. Soms vragen oplossingen een dermate groot financieel beslag zowel bij de gemeente als bij de sportverenigingen dat deze niet gemakkelijk realiseerbaar zijn, bijvoorbeeld het vervangen van natuurgrasvelden door kunstgrasvelden. Verschillende organisaties moeten met elkaar tot afspraken komen. Er zal daarom per geval gekeken moeten worden naar kansen, knelpunten en oplossingen. Ook zal gekeken worden naar grensoverschrijdende oplossingen.

Een aantal sportverenigingen kent een wachtlijst voor nieuwe leden (zie 3.1.1). Waar uitbreiding of aanpassing van accommodatie een oplossing biedt is dit in de doelstellingen meegenomen.



Uit een inventarisatie van de huidige accommodaties blijkt bij verschillende sportverenigingen renovatie of vernieuwing of uitbreiding van accommodaties noodzakelijk. Bij de vaststelling van de Nota reserves en voorzieningen in juni 2008 is de voorziening bijgesteld.

Voor de realisering van onderstaande doelstellingen, inclusief de doelstellingen die voortkomen uit bestaand beleid is een verhoging van de voorziening noodzakelijk. Hiermee is in de perspectiefnota 2008 rekening gehouden.

Doelstellingen 2008-2011

De gemeente streeft naar een vraaggerichte facilitering van algemene sportvoorzieningen voor haar inwoners. Gezien de schaarse ruimte wordt bij de invulling of aanpassingen van voorzieningen gekeken naar de mogelijkheden van multifunctioneel gebruik. Van de sportverenigingen en overige gebruikers wordt op dit punt een flexibele en meedenkende houding verwacht. De richtlijnen voor de verdeling van verantwoordelijkheden bij sportaccommodaties zoals vastgesteld in 2004 worden ongewijzigd voortgezet.

Sturing en actieve regie kan worden bereikt door het in gemeentelijk eigendom hebben en houden van gronden waarop maatschappelijke voorzieningen zijn of kunnen komen. Ook het inzichtelijk maken van de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen en hierop vroegtijdig inspelen bij het vaststellen van bestemmingsplannen en bij het vrijkomen van gebouwen en gronden is hierbij van belang. Met deze uitgangspunten zal de komende jaren rekening worden gehouden.

Op het gebied van het aanbod van algemene maatschappelijke voorzieningen in het kader van het sportaccommodatiebeleid heeft de gemeente de komende jaren de hieronder genoemde doelstellingen. Deze zijn verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma.

- a. Gedeeltelijke sloop en nieuwbouw/uitbreiding kleedkamers SDO;
vervanging en onderhoud van de bestaande accommodatie zijn noodzakelijk. Volgens de richtlijnen zoals deze zijn vastgesteld in 2004 is de gemeente financieel verantwoordelijk voor de kosten hiervoor. Daarnaast is uitbreiding van de accommodatie noodzakelijk vanwege het toegenomen ledenaantal in de afgelopen jaren en om de huidige wachtlijst te kunnen wegwerken.
- b. Medefinanciering kunstgrasvelden SDO;
de vereniging heeft in de gesprekken met de wethouder de wens geuit om kunstgrasvelden aan te leggen om de beschikbare ruimte intensiever te kunnen gebruiken. De gemeente wil deze wens

faciliteren volgens de bestaande richtlijn³² dat de vereniging zelf financiert en dat de gemeente een bijdrage levert aangezien de aanleg van een kunstgrasveld de onderhoudskosten voor de gemeente vermindert.

- c. Uitbreiding accommodatie AV Tempo;
In verband met een significante uitbreiding van het aantal leden wil AV Tempo haar accommodatie op sportpark zuid uitbreiden. De mogelijkheden hiervoor worden door de gemeente in overleg met AV Tempo onderzocht en zijn verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma. Uitbreiding velden GHC en Spieghele.
- d. Initiatief tot regionaal overleg met de wethouders sport over grensoverschrijdende inzet van sportaccommodaties. Nadrukkelijk zal hierbij onderwerp van gesprek zijn de grote vraag naar hockeymogelijkheden voor de Bussumse jeugd bij sportverenigingen in de buurgemeenten.
- e. Faciliteren sport-BSO op Sportpark Zuid;
Korfbalvereniging DOC en SKBN ontwikkelen het plan om het clubgebouw van DOC in te gaan zetten als Buitenschoolse opvang. Hiertoe dienen er zowel binnen als buiten het gebouw aanpassingen (gevelrenovatie) plaats te vinden. Vanuit de gemeentelijke wens tot multifunctioneel gebruik en de behoefte aan ruimte voor naschoolse opvang wil de gemeente dit initiatief ondersteunen. Daarnaast speelt de gemeente een rol als lid van de VVE Sportpark Zuid. Ook met andere sportverenigingen worden de mogelijkheden tot buitenschoolse opvang in sportaccommodaties bekeken.
- f. Uitbreiding sportgelegenheden in de openbare ruimte voor de oudere jeugd (zie 3.1.2c en d) in de vorm van;
 - Aanleg van pannaveldjes
 - Uitbreiding van de skatebaan aan de Ceintuurbaan
 - Plaatsing van tafeltennistafels op bestaande speelplaatsen
- g. Bekeken wordt in hoeverre het gebruik van ruimte met een niet openbare bestemming geschikt gemaakt kan worden voor openbaar gebruik als speel- of sportruimte. Bijvoorbeeld schoolpleinen, sportvelden en openbaar groen. (zie ook doelstelling 3.1 d)



³² Deze richtlijn is conform de bejegening van BFC bij de aanleg van haar kunstgrasveld.

Bijlage 1 Overzicht lokale sportverenigingen

Vereniging	sport	leden	Doelgroepen		waarvan gehandicapt	wachtlĳst
			waarvan jeugd	waarvan allochtoon		
DOC	korfbal	101	57	1 meisje	sporadisch	nee
AV Tempo	atletiek	411	200	sporadisch, alleen jeugd	geen	Ja 25 (jeugd)
BFC	voetbal	1050	900	weinig		klein, voor jeugd
SDO	voetbal	1000	650	12%	2 teams samen 26 leden	50 kinderen
Bussums schaakgenootschap	schaaken	120	20 (tot 16 jr)	geen	2	nee
G.B.C. InGooi	bridge	59				
De Otters	zwemmen, waterpolo	650		geen	ja, vervoer wordt geregeld, zwemmen 1 upw	soms een kleine
GTSV	gymnastiek, turnen	230	170	50 allochtone jeugdleden	geen (geen vraag naar)	geen
HCAW	softbal, honkbal	344	178	geen		geen
Kombocht	fietscross	40		geen	sport leent zich hier niet voor	geen
SDV	schietsport	500	geen	weinig	enkele, geen aanpassingen voor nodig	ca 30 pp
BHC	handbal	83	48	geen	geen	
Jeu de Boulesclub	jeu de boules	125	geen, club voor ouderen	geen		
Allen Weerbaar	voetbal	175	geen jeugdteams	2 veldteams, 2 zaalteams		geen
Good Luck	tafeltennis	80				
BUNA	tafeltennis	65	30			
GHC	hockey	1650	800	geen	geen, organiseren rolstoelhockeytoernooi	160 kinderen
LTC de Meent	tennis	680	190			
GOV Bussum	onderwatersport	200	30			
Bosheim	tennis	900	300		rolstoeltoegankelijk	Ja, voor jeugd
Het Spiegheľ	Tennis	1203	285			Ja, voor jeugd en volwassenen

BC 't Gooi	Badminton	36	17			
Totaal		9535	3727			